

OBSAH

Úvod	13	
I. ŠUMAVA — JEJÍ PŘÍRODA A ŽIVOT	15	
Rozdělení Šumavy	15	
Pláně, slatě	16	
Horniny	16	
Klimatické poměry	17	
Dřeviny a rostliny	17	
Zvěř	18	
Jelení říje	18	
Některé zvláštnosti Šumavy	19	
Lesní hřbitovy	20	
Rašelina	20	
Pramen Vltavy	20	
Další šumavské řeky	21	
VODNÍ NÁDRŽ LIPNO	22	
NĚKTERÉ PŘÍRODNÍ REZERVACE	23	
Boubínský prales	23	
Jezerní slať	27	
Trojmezí hora	27	
Čertova stěna	28	
Kleť	28	
Z HISTORIE ŠUMAVY	29	
Královský hvozď	29	
Rožmberkové	29	
Schwarzenberkové	30	
Těžba a plavení dříví	31	
Rosenauovy stavby kanálů	31	
Majetkové přesuny	34	
Československé státní lesy	35	
Vojenské lesy a statky	36	
CENTRÁLNÍ ŠUMAVA	37	
Život na Modravě	37	
Povětrné a kůrovcové kalamity	39	
Češi a Němci	40	
Německá okupace Šumavy	41	
Hospodaření Schwarzenberků	42	

Z OSTATNÍCH OBLASTÍ ŠUMAVY 45

Zadov — Churáňov 45

Javorník 46

Kašperské Hory 47

Čeňkova pila 47

Sušice 48

Železná Ruda 49

ŽIVOT NA ŠUMAVĚ DŘÍVE A DNES 50

II. DŘEVO — SUROVINOVÁ ZÁKLADNA 53

Výměra lesů a těžebních etátů 61

Organizační uspořádání Státních lesů v ČSR 62

Těžba dříví 63

OZVUČNÉ (REZONANČNÍ) DŘEVO 64

Ozvučnost dřeva 65

Tvorba rezonančního dřeva 65

Druhy rezonančního dřeva 65

Zpracování rezonančního dřeva 67

NEJLEPŠÍ JEHLIČNATÁ DŘEVA 69

Z LESNÍHO PROVOZU 71

Kádry dělnické a technické 72

Hospodaření s lesem a dřevem 72

PRÁCE A ŽIVOT DŘEVORUBCE 73

Výživa 74

Kvalifikace 74

Hodnocení 75

Pracovní výstroj 76

Ruční pily 77

Sekery 79

Skoblice 80

Odkorňovač 81

Motorové pily 81

Dnešní mechanismy 82

Pracovní ústroj 82

ORGANIZACE TĚŽBY A DOPRAVY DŘÍVÍ 82

Doba těžby 83

Letní a zimní kácení 84

Doba dodávek dříví 85

Směr kácení	85	
Výroba sortimentů v lese		87
Plavení dříví pro labský trh		87
Dřívější manipulace	88	

III. DALŠÍ ZÁKLADNÍ POJMY Z VÝROBY A DOPRAVY

DRŮVÍ	90	
VÝROBNÍ PROCES	90	
DRUHY TĚŽEB	90	
DRUHY HOSPODÁŘSTVÍ		91
METODY TĚŽBY DRŮVÍ		93
DRUHOVÁNÍ A TRÍDĚNÍ DRŮVÍ		95
Kulatina a tyčovina	95	
Labské druhoování	95	
Rovnané dříví	96	
Výřezy zvláštní jakosti	96	
Vymanipulování	97	
Pilařská a stavební kulatina		97
Piloty	97	
Sloupovina	98	
Důlní dříví	98	
Výmětová kulatina	99	
Tyčovina	99	
Vlákninové dříví	100	
Rovnané dříví průmyslové		101
Palivové dříví	101	
Loďařské dříví	102	
ZPŮSOBY PRODEJE	102	
Dodávková služba SL	102	
NOVÁ SORTIMENTACE SUROVÉHO DRŮVÍ		102

IV. SOUSTŘEDOVÁNÍ DRŮVÍ A JEHO ODVOZ

DRŮVÍ	105	
Dřívější obstarávání dopravy dříví kupcem		106
Škody opožděným přísunem a odvozem		107
Hmotnost dřeva	108	
Dopravní dráha, prostředek a síla	110	
Síla tažná a gravitační	110	
Vliv sortimentů na soustředování	110	

Skody při vyklizování dříví	111
Předcházení škodám	112
SOUSTŘEDOVÁNÍ DŘÍVÍ ANIMÁLNÍ SILOU —	
ZVÍŘECÍMI POTAHY, KOŇMI A VOLY	114
Tažná síla koně	115
Výkonnost koně	115
Dobrá a špatná kočí	115
Kočí a závozník	116
Vhodná plemena koní	117
Choroby koní	117
Zlozvyky	118
Ošetřování koní	118
Denní režim pro koně	119
Koňská stáj	119
Krmení a napájení koní	120
Používání vola	121
Tažná síla koně a vola	122
TECHNIKA VYKLIZOVÁNÍ A PŘIBLIŽOVÁNÍ KOŇMI	123
Využití lesních cest	125
Podvozky, kolesny, saně	125
Vlačuhy	127
Vozy na vyvážení dříví	128
Přibližování rovného dříví	129
Poškození dřeva	130
VYKLIZOVÁNÍ MECHANIZAČNÍMI PROSTŘEDKY	131
ODVOZ DŘÍVÍ, DŘÍVEJŠÍ TYPY VOZŮ	132
Velikost nákladu	133
Pracovní technika	133
Celocelové vozy na pneumatikách	134
MECHANIZACE ODVOZU DŘÍVÍ	134
SÁŇKOVÁNÍ DŘÍVÍ	136
Sumava s Českým lesem	138
Saně prášilské a smejký	138
Sáňkování dlouhého dříví	139
Krkonoše a Jizerské hory	140
Kuželování	141
Rohačky a další druhy saní	141
Moravskoslezské Beskydy	144

Gronočky	145	
Pomocná oj	145	
Vlečky	146	
Dlouhé saně	146	
Kločary	147	
Zvláštní způsoby sáňkování kulatiny	147	
Jeseníky	148	
RUČNÍ ZEMNÍ SPOUŠTĚNÍ KMENOVÉHO DŘÍVÍ	148	
Kombinace spouštění dříví	150	
Smyky a skluzy	150	
Zemní skluzy a smyky	150	
Smykové cesty	151	
Technika spouštění dříví	151	
Marmarošani a Huculové — specialisté	152	
Úrazovost	153	
DŘEVĚNÉ A VODNÍ SMYKY A SKLUZY	153	
Dřevěné skluzy korytové (žlabové)	154	
Poškození dřeva	155	
Univerzální skluz v Litvínově — rarita	155	
Přenosné korýtkové skluzy	157	
Vodní skluzy	158	
Drátový skluz	158	
OSTATNÍ ZPŮSOBY RUČNÍHO SOUSTŘEDOVÁNÍ DŘÍVÍ	159	
Smýkání se skoblicemi	159	
Snášení, vynášení	159	
Svážení na trakařích a kárách	160	
Kotrlčení	161	
Házení	161	
Válení	162	
Ruční lanování	162	
PŘEDNOSTNÍ VYKLIZOVÁNÍ	162	
Namodralost borovice	162	
Znehodnocení dřeva javoru a buku	162	
Dřevokazný hmyz	163	
Pronesení sloupoviny	164	
V. DNEŠNÍ ZPŮSOBY MECHANIZOVANÉ DOPRAVY DŘÍVÍ	165	
SOUSTŘEDOVÁNÍ TRAKTORY	165	

Druhy traktorů, jejich vybavení a pracovní technika 165

Navijáky	166
Hydraulická ruka	167
Kolesny	168
Kladky	168

Škody 169

SOUSTŘEDOVÁNÍ LANOVKAMI 169

Wyszen	170
Lasso Cable	170
Valtelina	171
Dnešní lehké vyklizovací lanovky	172
Stavba lanovky	173
Pracovní postup	174
Lanovky na Šumavě	175

VI. PLAVENÍ DŘÍVÍ — PLAVBA VOLNÁ 176

VOLNÁ PLÁVKA NA ŠUMAVĚ 177

Na Vltavě	177
Na Otavě	178
Technika plavení	179
Podmínky plávky	179
Hrable	181
Úpravy vodního toku	182
Dřevěné skříňové stavby	183
Vodní nádrže	184
Výhody plaveného dříví v pilářství	185
Technika uskladnění dříví	185

VII. PLAVENÍ DŘÍVÍ NA SCHWARZENBERSKÝCH

PLAVEBNÍCH KANÁLECH 189

KANÁL JELENÍ VRCHY—ŽELNAVA 189

MÍSTNÍ OBECNĚ ÚDAJE 189

STAVBA KANÁLU 190

Tunel	191
Trasa kanálu	192
Vodní skluzy	193
Dělníci a plavci	193
První plavby	194

Vodní nádržky	195	
Průtočný profil	195	
Spád a průtok vody	196	
Plavební časy	196	
Poslední plávka	197	
Nová historie kanálu	197	
PRACOVNÍ TECHNIKA PLÁVKY		198
ORGANIZACE PLOVENÍ DŘÍVÍ		202
DALŠÍ MANIPULACE S DŘÍVÍM		203
Dřevosklad v Želnavě	203	
Elektrické jeřáby	204	
Další manipulace na překladišti		205
Správní rozdělení	206	
VÝZNAM KANÁLU	206	
PLAVEBNÍ KANÁL VCHYNICKO-TETOVSKÝ		207
Plávka od Čenkovy pily	208	
Dřevosklad Dlouhá Ves u Sušice	208	
VÝZNAM JOSEFA ROSENAURA	208	
OKOLÍ SUMAVSKÝCH PLAVEBNÍCH KANÁLŮ		211
Plešné jezero	211	
Trojmezí a Třístoličník	212	
Stožec	212	
Volary	213	
Zlatá stezka	213	
Prachatice	213	
České Žleby	214	
U pramenů Vltavy	215	
Klostermannova stezka	215	
PRACOVNÍ BRIGÁDY PŘI PLOVENÍ DŘÍVÍ		216
Na šumavském plavebním kanále	216	
Na Modravě	218	
Literatura	223	
Slovníček	224	
Rejstřík jmenný	232	
Rejstřík věcný	234	